

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΙΑΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2015-2016

Μάθημα: Τουρκικά **Επίπεδο:** Ε6 **Διάρκεια:** 2.30΄ **Ημερομηνία:** 27 Μαΐου 2016

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΠΡΙΝ
ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ

BİRİNCİ BÖLÜM: YAZMA

35 Puan

Lütfen aşağıdaki konulardan birini seçerek aşağı yukarı 220–250 kelimelik bir kompozisyon yazınız:

1. Günümüzde dünyamızı çok büyük sorunlar kaygılandırıyor. Bunlardan biri terörizm ve dünyada şiddet artışıdır. Özsüz savaşlar yüzünden insanlar yurtlarını terketmekte zorunda kalıp göçmen ve mülteci gibi yeni bir yurdu arıyorlar. Bu durum değiştirilebilir mi? Dünya o soruna karşı ne yapabilir? Ülkeler nasıl birlikte çalışabilir? Eğitimin rolü hangisidir?
2. Bir yandan, «Yüz yaşında bir kadın ama sporcu, doksan yaşında bir adam ama şimdi üniversiteden mezun oldu» gibi haberleri dinliyoruz. Diğer yandan, huzurevleri yaşlılarımızla dolu. Sizce emeklilik yılları nasıl olmalı? Bizi büyüttükleri ve sevdiğimiz bu insanlara karşı nasıl davranmalıyız? Düşüncelerinizi yazınız.

İKİNCİ BÖLÜM: OKUMA ANLAMA

35 Puan

BİRİNCİ METİN

15 Puan

Lütfen aşağıdaki metni okuyup ona göre alıştırmaları yapınız.

Hayatımızda en çok karşılaştığımız batıl inançlar

- 1) Eskiden insanlar öteki dünyadaki yansımalarına bakmak için parla yüzeylere, göllere ve havuzlara bakarlar. Baktıkları yerde dalgalanma veya titreşim olması felaket anlamına geliyordu. Eski Mısır ve Yunan'da salt bu nedenle kırılmaz metal aynalar yapılıyordu, böylece öte yandaki görüntülerinin bozulmamasını garantiye alıyorlardı. Roma'da ise camcılık ileri olduğundan ayna

kırılmaları tabii ki daha çoktu ve kırık aynaların kötü talihin işareti olduğu kabul gördü. Yedi yıl ise önemli bir süreç çünkü yine Antik Çağ'da her yedi yılda bir insanın tüm bedeninin yenilediği düşünülürdü, işte bu yüzden ayna kırıldıktan sonra ancak yeni beden oluşana kadar kötülük sürecekti.

- 2) Çok eski zamanlarda meşe ağacının, yüksekliği ve sağlamlığı nedeniyle, bazı güçlere sahip olduğuna inanılıyordu. Tahtaya vurma inancı dünyanın apayrı iki yerinde birbirinden bağımsız olarak gelişti. Önce, milattan önce 2000'li yıllarda Kuzey Amerika yerlilerinde, sonra da Ege'de Helen uygarlığında.
- 3) Her iki kültür de meşe ağacına çok sık yıldırım düştüğünü gözlemlemişti. Amerika yerlileri meşenin, Tanrının yıldırımla yeryüzüne inip üzerinde oturduğu yer olduğuna, Helenler ise Yıldırım Tanrısı olduğuna inanmışlardı.
- 4) Kuzey Amerika yerlileri, bu ağacın köküne vurarak, ileride başlarına gelebilecek tehlikelere ve şanssızlıklara karşı Tanrı ile temasa geçtiklerine inanıyorlar ve ondan kendilerini korumasını istiyorlardı.
- 5) Ortaçağda ise Hıristiyan din adamları bu inancı kendi devirlerine taşıdılar. Onlara göre bu inancın temelinde Hz. İsa'nın tahta bir çarmıhta öldürülmesi yatıyordu.
- 6) Milattan önce 3000'li yıllarda, eski Mısırlılar zamanında kediler kutsal bir canlı olarak görülüyordu. Hatta siyah dişi kediler tanrıça olarak kabul ediliyordu. Kedileri hastalık ve ölümden korumak için kanunlar bile yapılmışlardı.
- 7) Bağımsız, bildiğini yapan, "inatçı" ve "sinsi" karakteri, ve Avrupa'da sayılarının da aşırı artması ile birleşince, kediler gözden düştü. O yıllarda evinde kedi besleyenler yalnız yaşayan fakir ve yaşlı kadınlardı. Yine o yıllar büyücü ve cadı inancının tüm Avrupa'da histeriye dönüştüğü yıllardı. Siyah kedi besleyen bu kadınların kara büyü yaptıklarına ve siyah kedilerin geceleri şeytana dönüştüklerine dair korku dolu halk hikâyeleri üretildi. Cadı konusu bir paranoyaya dönüşünce birçok zavallı kadın kedisi ile birlikte yakıldı. Fransa'da kral 13. Louis bu uygulamayı yasaklayana kadar her ay binlerce kedi yakıldı.
- 8) 13 sayısının uğursuz olduğuna dair inanç bir çeşit korku hastalığı olarak kabul edilmiş olup adı 'triskaidekaphobia'dır. Bu inancın kökleri mitolojik tanrıların yaşadığına inanılan çağlara, İskandinavya topraklarına kadar gider. Işık ve güzellik tanrısı Balder'in verdiği ziyafete on iki kişi davetli iken, yalanların ve hilelerin tanrısı Loki, davetli olmadığı halde, zorla 13. kişi olarak katılmak ister. Çıkan tartışmada Loki Balder'i öldürür.
- 9) İskandinavya'dan Avrupa'nın güneyine kadar yayılan bu mit, Hıristiyan din adamları tarafından Hz. İsa'nın son yemeğine uyarlanır. Bu uyarlamada Balder'in yerini Hz. İsa, Loki'nin yerini de Judas alır. Bu yemekten 24 saat sonra Hz. İsa çarmıha gerilerek öldürüldüğü için Hıristiyanlarda akşam yemeğinde 13 kişi bir

araya gelirse bunlardan birinin başına bir felaket geleceğine inanılır. 13 sayısının uğursuzluğuna duyulan inancın kökeninde bir yıl içinde ayın 13 kez dolunay olarak gözükmesinin yattığını söyleyenler de vardır.

- 10) Antik Mısır'da başladığına inanılan bu geleneğin sebebi duvara veya bir yüzeye yaslandığında üçgen şeklinde bir görüntü oluşturması. Antik Mısır'da üçgen kutsaldı ve altından geçilmesi hoş karşılanmıyordu.

(“Onedio” editörünün makalesinden)

A. Metnin paragraflarına uygun başlık seçiniz. (Bazı başlık için birden fazla paragraf yazmalısınız). **5 puan**

BAŞLIKLAR	PARAGRAF/LAR
1. Evinizin önünden kara kedi geçmesi	
2. Tahtaya vurmak	
3. 13 numaranın uğursuzluğu	
4. Merdivenin altından yürümenin şanssızlık getirmesi	
5. Ayna kırmanın yedi yıl uğursuzluk getirmesi	

B. Lütfen doğru seçeneği işaretleyiniz.

10 puan

METİNDE	VAR	YOK
1. Antik çağda Tanrılar insana belirli bir dönemde yeni bir vücut veriyorlardı		
2. Hem Kuzey Amerika'da hem de Egede meşe ağacının güçleri olduğunu inanılıyordu		
3. Antik Mısırdaki üçgen ve kare kutsal bir anlamı vardı		
4. On üç sayısı ile ilgili inancın kökleri		
5. Siyah kedi beslenen kadınlar büyücü olduğunu inanılıyordu		

Lütfen aşağıdaki metni okuyup ona göre alıştırmaları yapınız.

Soluduğumuz zehir

(1) Gelişmiş ülkelerde son yıllarda sigara kullanımını azaltmak için internet üzerinden çeşitli kampanyalar düzenlenmiş, radyo ve televizyon gibi iletişim araçlarında sigaranın zararları ve sigarayı bırakma yöntemleri ile ilgili programlara sıklıkla yer verilmiş, doğrudan veya dolaylı olarak sigara reklamlarının yapılması engellenmiş ve toplum konuyla ilgili bilinçlendirmeye çalışılmıştır. Sigara satışlarının sadece yetişkinlere yapılması, sigara vergilerinin yükseltilmesi ve sigara fiyatlarının artırılması, ayrıca kamuya açık yerlere sigara içilmesinin hukuki olarak yasaklanması alınan önlemlerdendir. Gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelerde ise tüketilen sigara miktarında artış görülmektedir. Bu artışın en üzücü tarafı genç nüfus arasında sigara kullanımının yaygınlaşması ve sigara başlama yaşının oldukça düşük olmasıdır. Liseden mezun olan ve üniversiteye giren yaş aralığında en yüksek orandır.

(2) En yaygın kullanılan ve bağımlılık yapan tütün ürünü sigaradır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) sigarayı, sağlığı tehdit eden en büyük tehlikelerden biri olarak görmüştür. Sigaranın yol açtığı ölümler AIDS, trafik kazaları hatta terör sonucu ölümlerin toplamından daha fazladır. DSÖ, 2010'da sigara sebebiyle yaklaşık 4 milyon insanın hayatını kaybettiğini ve bu sayının önlem alınmazsa 2030 yılında 12 milyona ulaşabileceğini ilan etmiştir.

(3) Sigara, başta merkezi sinir sistemi olmak üzere vücudumuzdaki tüm sistemleri olumsuz etkilemektedir. Sigara solunum, sindirim, damar ve cilt hastalıkları gibi pek çok rahatsızlığın nedenleri arasında gösterilmektedir. Ayrıca sigaranın, akciğer kanserlerin %90'nın, kalp hastalıklarının ise %25'inin sebebi olduğu kanıtlanmıştır.

(4) Sigara bağımlılığının iki yönü vardır: Fiziksel ve psikolojik bağımlılık. Fiziksel bağımlılığı yapan sigaradaki nikotindir. Psikolojik bağımlılığa eğilim ise kişiden kişiye değişir. Kendine güvensiz ve sorunlardan kaçan kişiler, psikolojik bağımlılığından kurtulmak için pek çok çalışma yapılmaktadır. Bunlar arasında bilgilendirme ve hazırlık süreci önemlidir. Kişinin, sigaranın sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin önemini kavranması, sigara bırakma sürecinin zor olabileceğine kendini hazırlaması ve kendine güvenip inanması gerekir. Bu süreçte sigara bırakma kliniklerinden yardım istenerek karşılaşılabilecek sorunlarla doktor gözetiminde daha kolay baş edilebilir. Sigarayı bıraktıktan sonraki ilk 3 gün en zor dönemdir. Konsantrasyon güçlüğü, depresyon, baş dönmesi ve güçlü bir sigara içme isteği bu dönemde ortaya çıkabilir.

(5) Gençlerde görülen sigara bağımlılığında sosyal, psikolojik ve genetik pek çok faktör etkilidir. Çocukluk çağında anne ve babasının sigara içtiğini gören çocuk, sigarayı büyümüş olmanın bir sembolü olarak algılar. Küçük yaşlarda birkaç adetle başlayan sigara alışkanlığı daha sonra nikotin bağımlılığına dönüşür.

(DSÖ arşivlerinden)

A. Metnin karışık olarak verilen paragraflarını sıralayınız.

5 puan

1. Paragraf	
2. Paragraf	
3. Paragraf	
4. Paragraf	
5. Paragraf	

B. Yukarıdaki metin ile ilgili doğru seçeneği işaretleyiniz.

15 puan

1. Metinde verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- a. Sigaraya başlama oranının %28,9 olduğu yaş aralığı 23-25tir.
- b. Sigaraya başlama oranı 17-19 yaş aralığında en yüksektir.
- c. 14-16 yaş aralığında sigaraya başlama oranı en düşüktür.

2. Metinde altı çizili olan baş etmek ifadesi hangi anlamda kullanılmıştır?

- a. Sözü dinlenen bir kimse olmak
- b. Ortaya çıkmak, belirlemek
- c. Bir işin üstesinden gelmek

3. Aşağıdakilerden hangisi kişinin sigarayı bırakma sürecini kolaylaştıran etkenlerden biri olarak gösterilmektedir?

- a. Sigaranın sağlığına zararlı olduğunu anlaması
- b. Bıraktıktan sonra ilk üç gün doktor yardımı alması
- c. Bu sürecin zor olduğunun farkında olması

4. Metne göre gelişmiş ülkelerde sigara kullanımını azaltmak için yapılan çalışmalar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a. Sigara satışlarının sadece yetişkinler tarafından yapılması
- b. Medya organlarında sigara tanıtımlarının engellenmesi
- c. Ortak kullanım alanlarında sigara içilmesinin yasaklanması

5. Metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- a. 2010 yılında sigaradan ölenlerin sayısının, 2030'da 4 katına çıkabileceği belirtilmektedir.
- b. Çocuklar, yetişkin olmanın bir göstergesi olduğunu düşünerek sigaraya başlamaktadır.
- c. Akciğer kanserlerinin sadece %10'u sigara dışında bir sebepten kaynaklanmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DİL KULLANILIMI

30 Puan

A. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

5 puan

ÖĞRENMEYİ ÖĞRENME REHBERİ

Alvin Toffler: "21. yüzyılın cahilleri okuma-yazma bilmeyenler değil, öğrenmeyi öğrenemeyenler olacaktır" der.

Okulda öğretilen bilgiler hızla eskimeye başladı, değil mi? Bu gerçeğin farkında olduğumuz anda (1) boyu öğrenme faaliyeti için bir yol ayrımına gelmiş oluruz. Ya pes edip yarış dışı kalmayı kabulleniriz ya da mücadeleye devam etmeyi _____ (2) Bu zorlu ama zevkli yolculukta mücadeleye devam edenlere öğrenmeyi öğrenme becerileri rehberlik eder. O zaman kendimize bir öğrenmeyi öğrenme rehberi hazırlamaya başlasak iyi olacak. Gerekli olan un, yağ ve tuzu yazıda vermeye çalışacağım. _____ (3) şekli tarif edeceğim. Sonra hepimiz kendi rehberimizi kendimiz pişireceğiz. Bir deneyimin sonucunda davranışlarda _____ (4) sürdürülebilir ve kalıcı değişikliklere öğrenme denir. Öğrenme şekli konusunda, şöyle ya da böyle diyerek net bir yargıda bulunmak mümkün değildir. Öğrenme şekli kişiden kişiye değişmektedir. Herkesin öğrenme türü, şekli, hızı ve kapasitesi farklıdır. Eğer uygun öğrenme imkanları sağlanırsa kişinin öğrenemeyeceği hiçbir şey olmadığını görebiliriz. Mesela çocukken okuluna gitmediği ve özel kurs _____ (5) halde herkes anadilini öğrenir, yürümeyi, oturmeyi öğrenir. Öğrenmenin ilk şartı; öğrenmeyi talep etmektir. Öğrenmek istiyorsak bu ihtiyacı karşılamak için kaynak ve öğretecek birilerini bulabiliriz; ama istemiyorsak ne internetin, ne yığınla kaynağın ne de öğretecek kimsenin faydası olmaz. Öğrenmek sadece bir şeyleri bilmek değildir. Öğrenmek, bilgiyi almak ve işlemektir.

(Sızıntı dergisinden)

B. Uygun seçeneği işaretleyiniz.

10 puan

1. Aşağıdaki cümlelerden bir paragraf oluşturulmak istersen, bunlardan hangisi o paragrafın giriş cümlesi olur?

- Bütün bunlar bana eskimiş geliyor artık.
- Çünkü psikanalistlerin dediği gibi insan varını yoğunu yazıya yatırmıştır.
- Eskiden edebiyatın salt bir değeri olduğunu, bir insanı kurtarabileceğini sanırdım.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, gerçek ya da sözde özne yoktur?

- a. Arabayla kentin sokaklarında iki saat dolaşıldı.
- b. Güneş doğarken, çok özlediği köyüne ulaşabilmişti.
- c. Yaşlandıkları için bu ağaçlardan birkaçı kesilecek.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisi olumlu kurulduğu halde anlamca olumsuzdur?

- a. Bize karşı hem suçlu hem güçlü.
- b. çok bekler onu bağışlamamı.
- c. İnsan eşine yardım etmez mi?

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçissiz bir fiildir?

- a. Gökyüzünü kaplayan kapkara bulutlar hepimizi korkuttu.
- b. Akşam olmadan doğduğum kasabaya varacağım.
- c. Çiçekleri sabah erken ve akşam geç vakitte sulamalısınız.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- a. Dünya çapında aldığı ödüller ve başarılarla adını herkese duyurmuştur.
- b. Devlet, gereken tedbirleri alarak bir an önce beyin göçüne engel olmalıdır.
- c. Dünyanın birçok ülkesinde, oralara yerleşen insanlarımızın başarılı çalışmaları görülmektedir.

C. Altı çizili deyimleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

10 puan

1. Hayatını savaşta kaybordu zavallı adam. Maalesef <u>alın yazın değişmez!</u>	a. birdenbire görmek
2. Dünya hızla değiştikçe mevcut bilgi aynı hızla <u>zaman aşımına uğruyor.</u>	b. peş peşe sıkıntı gelmek
3. Rafta çok zaman istediğin bir kitap <u>gözüne ilişti.</u>	c. bir şeyi alışkanlık haline getirmek
4. Asırımızda dünyanın her köşesinde <u>felaketler yağıyor.</u>	d. her kimsenin kaderi var
5. Akşam sırasında yemek yememek <u>âdet edinmiş.</u>	e. hızla akıp gitmek

D. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

5 puan

OĞUZ KAĞAN DESTANI

Günlerden bir gün, Ay Kağanın gözü parladı, doğum sancıları başladı ve bir erkek (1) _____ doğurdu. Bu çocuğunun yüzü gök gibi parlaktı. Ağzı ateş kızılı, gözleri ela, saçları ve kaşları kara idi. Perilerden daha güzeldi.

Bu çocuk anasının göğüsünden bir defa süt içti, bir daha içmedi. Çiğ et, aş ve şarap istedi. Kırk gün sonra büyüdü, yürüdü, oynadı. Ayağı öküz ayağı gibi kuvvetli. Günlerden (2) _____ sonra yiğit oldu.

O çağda, o yerde büyük bir orman vardı. Bu ormanda dereler, ırmaklar çoktu. Buraya gelen avlar, burada uçan kuşlar çoktu. Ormanın içinde bir de büyük bir canavar vardı. At sürülerini ve insanları (3) _____ çok büyük ve yaman bir canavardı.

Oğuz Kağan çok cesurdu. Bu canaveri avlanmak istedi ve günlerden bir gün ava çıktı. Yanına kargı, yay, ok, kılıç alarak ormana gitti. Önce bir geyik yakaladı. Onu söğüt çubukları ile bir ağaca (4) _____ bırakıp gitti. Sabahleyin yine geldi, gördü ki canavar geyiği kapmış. Bu defa bir ayı (5) _____. Onu, altın kemeri ile ağaca bağladı ve gitti. Ertesi sabah yine geldi, gördü ki canavar ayıyı da almış götürmüştü. Bu defa ağacın dibinde kendisi durdu. Canavar gelip başı ile Oğuz'un kalkanına vurdu. Oğuz kargı ile canavarın başına vurarak onu öldürdü.

(Yusuf Has Hâcip «Mutluluk veren bilgi» adlı eserinden)

Başarılar Dileriz!